

ТЕМА № 7: Організація побуту у спортивно-оздоровчому поході

Туристський бівуак – це місце розміщення (табір) туристської групи для відпочинку або ночівлі. Бівуак повинен забезпечити повноцінний відпочинок туристів після важкого денного переходу та повну їх безпеку.

Першою вимогою є безпека бівуаку, а це значить, що не слід вибирати місце поряд з населеними пунктами, великими дорогами.

Друга важлива умова – вода. Вона повинна бути проточною, придатною для використання в їжу. Тому вибирати місце бажано біля джерела або на малих притоках річок, а не на самій річці.

Третя умова – місце повинно бути безпечним на випадок негоди: поблизу палаток не повинно бути сухостійних дерев або дерев, що нахилилися, які можуть впасти при наявності сильного вітру. Не можна розбивати бівуак біля одиноко стоячих дерев, на хребті, на вершині пагорба, щоб уникнути при грозі небезпеки удару блискавки. Треба слідкувати, щоб на місці бівуаку не було мурашників, мишачих нір, заростей колючих кущів.

Важливу роль відіграє наявність палива. Якщо ви знайшли місце на галявині лісу з великою кількістю сухою та трусом, група отримає навіть у негоді дуже великий вигравш у часі на приготування їжі та сушці речей. Не можна розташовуватись на бівуак на сухих торфовищах – тут категорично заборонено розводити багаття.

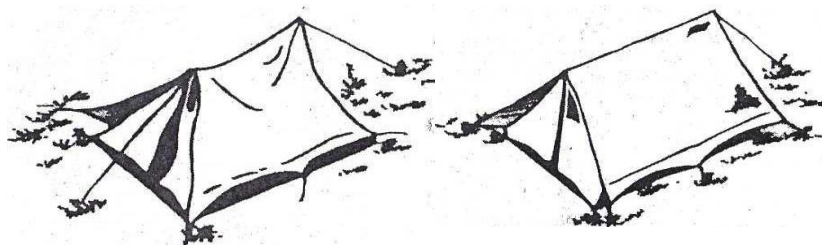
Встановлення наметів. Для встановлення наметів вибирається рівна площадка без пеньків та ямок. Встановлювати намети бажано на однаковій відстані один від одного. При встановленні намету слід враховувати рельєф місцевості та напрямок вітру. Вітер повинен дати у задню стінку намету. Під намети ставлять листя, мох. Якщо намет немає водонепроникного дна, то під намет слід постелити поліетиленову плівку, а навколо намету викопують невеличку канавку (8-10 см глибиною) для відводу води.

Основні етапи та правила постановки намету класичної конструкції („будиночок”) (рис.7.1):

1. Закріплення та розтягування дна. Біля кожного кута намету стає учасник, і кожен рівномірно натягує дно із прикладанням сили по діагоналі в напрямку назовні. Натягнувши, вставляють в проушини дна кілок. Для встановлення намету достатньо кілків довжиною 10-15 см.

2. Постановка стійок та закріплення конька намету. Учасники беруть протилежні краї середньої частини даху – коньок (з'єднує лівий і правий скат даху), назовні намету ставлять стійки і натягують відтяжки, слідкуючи, щоби стійки стояли перпендикулярно до поверхні землі.

3. Завершальна стадія постановки – закріплення та розтягування бокових скатів даху. Всі кілки встромляють в землю під кутом 45-60°. Основна вимога до встановлення намету – щоб верх був натягнутий як парасолька, щоб у випадку дощової погоди вода стікала з нього.

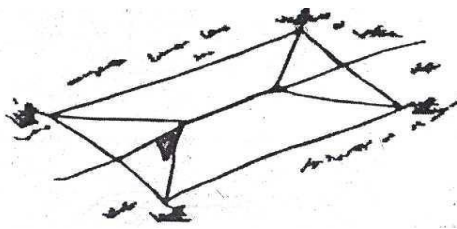

Рис. 7.1. Етапи встановлення намету „бутиночок”

Намети сучасних конструкцій встановлюють згідно інструкцій виробника. Загальний принцип постановки полягає в тому, що спочатку за допомогою двох складних дуг встановлюють внутрішню півсферу, а потім кріплять зовнішній шар намету – тент згідно конструктивних вимог (рис. 7.2).

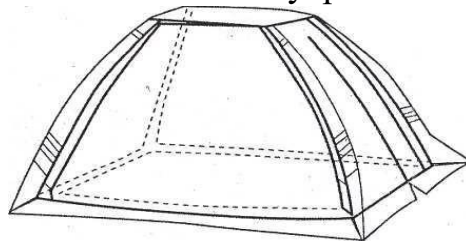

Рис. 7.2. Намет конструкції „Напівсфера”

Робота біля вогнища. Якщо група взяла з собою трос, то його натягують між двома деревами, віддаленими одне від одного на 7-10 м, та посередині розкладають багаття (рис. 7.3г).

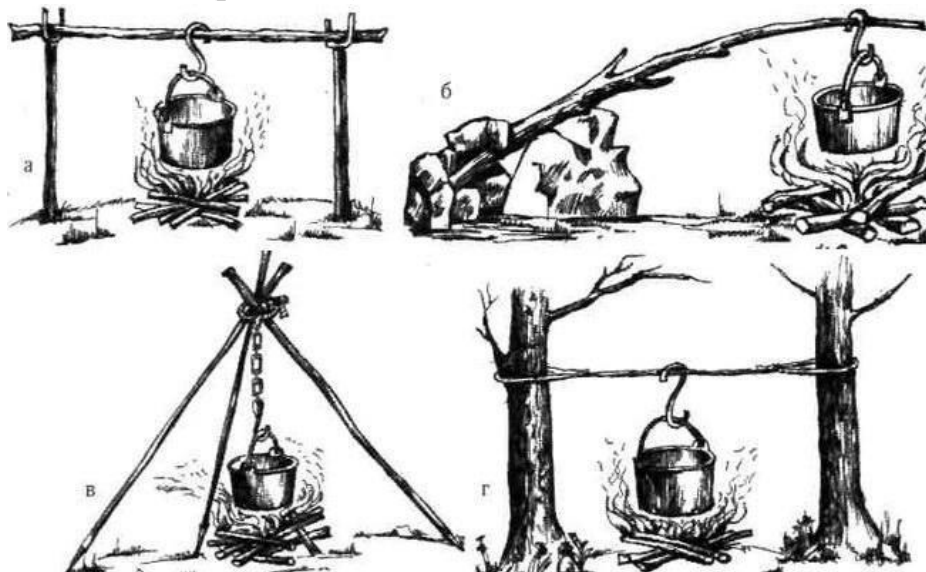

Рис. 7.3. Способи облаштування вогнища: а – на двох стояках; б – на опорі з каміння; в – на тринозі з альпенштоків; г – на тросі між двома деревами

Якщо ж у групи жорсткий станок для підвішування відер, відповідальний за багаття забиває в землю металеві трубчаті стійки, у верхні отвори трубок вставляє рогульки та на них кладе металеву перекладину (рис. 7.3а, в).

„Курінь” (рис. 7.4б) – поліна складаються під нахилом опираючи одне до одного верхніми кінцями. При такій конструкції вогню полум’я виходить сильним. Цей тип вогню використовують для швидкого кип’ятіння води або приготування їжі в одному відрі або чайнику.

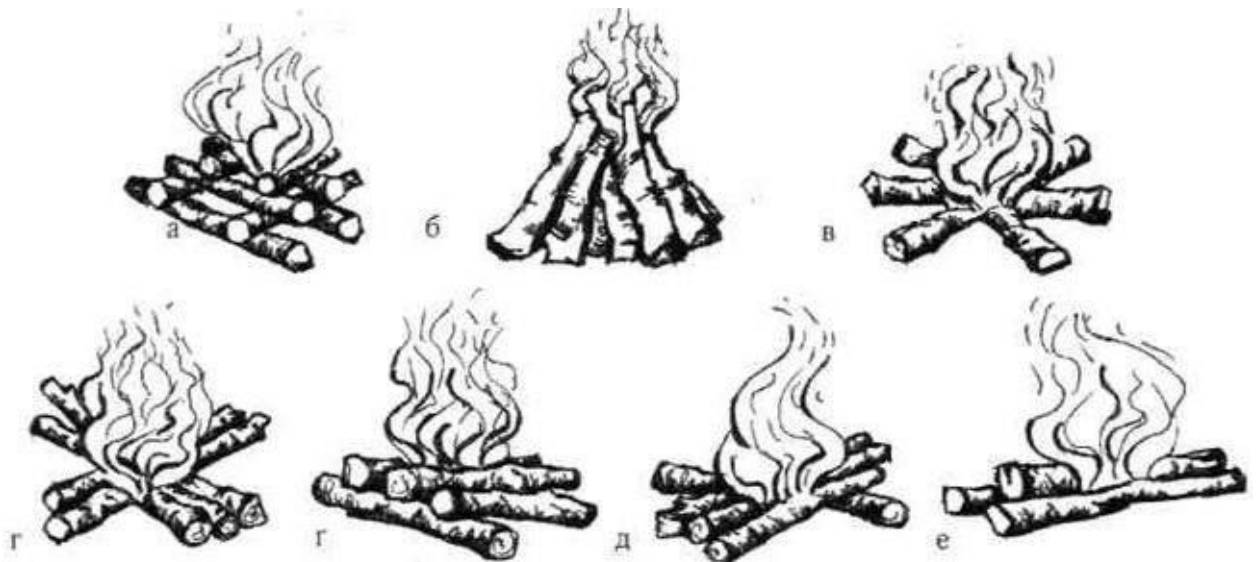

Рис. 7.4. Види вогнища: а – колодязь; б – курінь; в – зіркове; г, г, д, тайгове; е – нодья

Якщо потрібно варити їжу в декількох посудинах, то користуються типом вогнища – „криниця”. „**Криниця**” (рис. 7.4а) – два поліна кладуть паралельно на короткій відстані одне від одного, на них упоперек – ще два і так далі. Така конструкція по зовнішньому вигляду нагадує криничний зруб. Вона забезпечує добрий доступ повітря до вогню і поліна горять рівномірно по всій довжині.

„**Тайгове вогнище**” (рис. 7.4 г, г, д) – використовується для приготування їжі під час дощу. На вогнище, що добре розгорялося кладуть одне на одного під нахилом товсті поліна або колоди. Таким чином розміщені дрова сприяють швидкому стіканню води і не дають можливості промокнути полінам.

„**Зіркове**” (рис. 7.4в) – поліна складають на гаряче вугілля з усіх боків одним кінцем до центру по радіусу. Горіння в такому вогнищі відбувається переважно в центрі. По мірі згоряння дрова підсуваються ближче до центру.

„**Нодья**” (рис. 7.4е) – для такого типу вогню заготовляють поліна, очищають їх від гілок та сучків. Два стовбури кладуть одне біля одного на землі, на них вздовж накладають розпечене вугілля, а зверху на вугілля ще один стовбур. „Нодья” поступово розгорається і горить рівним яскравим полум’ям декілька годин без додаткового палива. Регулювати тепло вогню можна розтягуючи (менше або більше) нижні стовбури, або відтягуючи верхній третій стовбур – регулятор тяги повітря.

Розпалювання вогню. В суху погоду розпалити вогонь

досить легко. Для цього слід спорудити із сухих гілок або кори курінь. Важче – під час або після дощу. Тут головне, щоб сірники були сухі (вони повинні бути упаковані в поліетиленову плівку).

Під час дощу вогонь розпалюють під поліетиленовою плівкою і обирають певний тип вогню, конструкція якого забезпечує стікання з полін (стовбурів) води. Цей тип – „тайговий”. Підготовлені для вогню дрова потрібно скласти неподалік від вогнища, щоб тепле повітря від нього попадало на мокрі дрова і просушувало їх.

Ранок. Відхід від бівуаку. Ввечері важливо встановити та оголосити про контрольні терміни: о котрій годині підйом, коли повинен бути готовий сніданок, коли група повинна вийти.

Поки чергові готують сніданок, всі інші повинні зібрати свої рюкзаки, зняти палатки та допомогти у зборах черговим – зібрати все майно.

Сушити взуття та одяг треба з вечора, вранці ж процес сушки довести до кінця. Не можна сушити одяг та взуття близько від багаття.

Для миття посуду в госпмішку повинні бути мочалки (жорсткі дротяні та м'які поролонові), господарське мило, суха гірчиця. Краще мити посуд гарячою водою, а не холодною річковою.

До відходу з бівуаку треба зібрати всі залишки та відходи у смітєву ямку, та засипати її.

У прогорілому, ретельно залитому водою багатті не повинно залишатись великих головешок. Якщо при розведенні багаття був вирубаний дерен, його треба знову покласти на місце, поливши зверху водою. Треба залишити після себе вигляд недоторканої галявини.